Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

2500 EA

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
T 070 333 44 44

Onze referentie
2026-0000391667

Bijlage(n)
1. Toelichting Simpel Switchen-activiteiten

2. Monitor Simpel Switchen3. Factsheet monitor Simpel Switchen

Datum	9 november 2026
Betreft	Voortgang programma Simpel Switchen in de Participatieketen

Inleiding
Met deze brief kom ik tegemoet aan mijn toezegging om uw Kamer periodiek te informeren over de ontwikkelingen binnen het programma Simpel Switchen in de Participatieketen (Simpel Switchen).[1] De ambitie van dit programma is om drempels voor mensen in de overgangen tussen uitkering en werk en tussen dagbesteding, beschut werk, banenafspraak en regulier werk weg te nemen. Hiermee willen we bereiken dat meer mensen zich kunnen ontwikkelen en mee kunnen doen op de voor hen best passende plek.

Iedereen heeft talenten en heeft iets te bieden. Iedereen moet in staat worden gesteld om te werken of mee te doen. Om onze toekomstige welvaart te borgen, moeten we meer doen met relatief minder mensen. Het is daarom essentieel dat ieders talent zo optimaal mogelijk wordt ingezet en niemand onnodig langs de kant van de arbeidsmarkt staat. Maar ook voor mensen zelf is het belangrijk dat zij naar vermogen kunnen meedoen. Werk biedt meer dan alleen inkomen: mensen willen graag een bijdrage leveren, het geeft structuur, zingeving, erkenning en zelfstandigheid.

We weten dat vanuit dagbesteding (op termijn) ruim 22.000 mensen zouden kunnen doorstromen naar vormen van betaald werk.[2] Ook weten we dat meer mensen de stap van een (bijstands)uitkering naar betaald werk kunnen zetten. Mensen zetten deze stappen nu vaak niet omdat het niet altijd makkelijk is of omdat er onzekerheid is over de (financiële) gevolgen van de stap naar werk of onverhoopt terug naar de uitkering. Mensen zijn onzeker over (negatieve) gevolgen voor hun inkomen, zij geven aan onvoldoende ontwikkeltijd- en ruimte te hebben en ze missen een veilige terugvaloptie. Professionals hebben niet altijd de juiste (domeinoverstijgende) kennis, de financiële middelen en tijd om mensen die stappen kunnen zetten te ondersteunen. En het stelsel is nu nog te lineair en complex waardoor er weinig ruimte is voor ‘bewegingen’ tussen domeinen.

[1] Kamerstuk 34 352, nr. 339

[2] Simpel Switchen op de kaart, Movisie en Stimulansz, 2020

Met het programma heb ik de afgelopen jaren samen met het ministerie van VWS en de partners in de Werkplaats Simpel Switchen[3] ingezet op het agenderen van deze knelpunten en het vergroten van inzicht en bewustwording.
Ook hebben we praktische tools ontwikkeld en aanpassingen in wet- en regelgeving doorgevoerd. Allemaal gericht op het wegnemen van belemmeringen en mensen te helpen zich te ontwikkelen en stappen te zetten naar de voor hen best passende plek.

Ik vind het belangrijk om in kaart te brengen of en welke switches mensen daadwerkelijk maken, welke knelpunten daarbij eventueel nog worden ervaren en inzicht te hebben in de impact van het programma op de uitvoeringspraktijk. Met de monitor Simpel switchen wordt dit in kaart gebracht. Met deze brief bied ik uw Kamer de uitkomsten van de eerste monitor aan.

Recent heb ik het advies 'Van client naar collega: aan het werk met een licht verstandelijk beperking' van de Raad Volksgezondheid en Samenleving (RVS) in ontvangst genomen. De RVS geeft in dit advies aan dat de uitgangspunten van Simpel Switchen de afgelopen jaren verder zijn verspreid en hun vruchten afwerpen. Maar ook dat het nog geen gemeengoed is en dat het nodig blijft om in te zetten op Simpel Switchen. De RVS geeft aan dat de indruk bestaat dat het bijna makkelijker is een zorgindicatie en uitkering te krijgen dan structurele begeleiding naar en bij duurzaam werk. Dat deze indruk ontstaat vind ik onwenselijk, werk en de begeleiding daarnaartoe zou waar haalbaar altijd de meest logische en makkelijkste keuze moeten zijn. Voor het einde van dit jaar deel ik de kabinetsreactie op dit advies met uw Kamer.

In deze brief informeer ik u verder over de activiteiten die de afgelopen anderhalf jaar in het programma Simpel Switchen zijn uitgevoerd en welke resultaten dit heeft opgeleverd.

Simpel Switchen
Het programma kent zes doelen om het switchen voor mensen makkelijker te maken:
1. Beter financieel inzicht voor de doelgroep en professionals;
2. Soepelere overgangen tussen uitkering, onbetaald werk (dagbesteding) en betaald werk;
3. Soepelere overgangen tussen vormen van betaald werk (beschut werk, banenafspraak en regulier werk);
4. Als mensen een stap zetten, is er altijd een veilige weg terug;
5. Professionals voelen zich gesteund en hebben de kennis en tools om mensen te ondersteunen;
6. Beter inzicht in data, resultaten en effecten van Simpel Switchen.

De afgelopen periode hebben we veel geïnvesteerd in de Simpel Switchen beweging waarin we van professionals en organisaties vragen om domeinoverstijgend samen te werken, te handelen vanuit de mens en te denken in mogelijkheden. We doen dit door kennis te delen, te inspireren en te verbinden via webinars, trainingen, bijeenkomsten, onze website en nieuwsbrief. Ook hebben Ieder(in) en MIND het informatiepunt zetikdestap.nl[4] gelanceerd. Hier kunnen mensen vragen stellen, informatie vinden en hun ervaringen delen.

[3] Divosa, VNG, Movisie, Cedris, VGN, SAM, Iederin, Mind, LCR, Optimalistic, UWV

[4] De inrichting van het informatiepunt is ook opgenomen in de Werkagenda VN-verdrag Handicap.

Simpel Switchen activiteiten, wat hebben we gedaan?
De afgelopen anderhalf jaar heb ik samen met de partners uit de werkplaats Simpel Switchen verschillende activiteiten uitgevoerd.
Deze activiteiten dragen bij aan het realiseren van één of meerdere doelen van het programma. Hieronder geef ik een korte toelichting, een uitgebreidere beschrijving van de activiteiten vindt u in de bijlage.

Informeren en ondersteunen van professionals
We informeren, inspireren en ondersteunen professionals en organisaties in de uitvoeringspraktijk proactief en doelgericht, zodat zij daadwerkelijk procesveranderingen in hun eigen organisatie kunnen doorvoeren. Alle producten die in het programma zijn ontwikkeld, hebben we nu overzichtelijk op één plek samengebracht in het Simpel Switchen Kompas.[5] Het Kompas helpt (professionals van) gemeenten, zorgorganisaties, sociaal ontwikkelbedrijven[6] en UWV om praktisch en concreet met Simpel Switchen aan de slag te gaan.

De afgelopen periode hebben we ook nieuwe handreikingen en tools ontwikkeld of aangepast. Zo heeft het Nibud de in 2020 ontwikkelde Uitkeringnaarwerkberekenaar vernieuwd. De vernieuwde tool is gebruiksvriendelijker geworden en biedt betrouwbaardere inschattingen over de gevolgen van aan het werk gaan.

We leren ook in de praktijk. Movisie, de VGN en Cedris hebben in vier lerende praktijken in Eindhoven, Rotterdam, Veenendaal en Weert in kaart gebracht hoe verschillende Simpel Switchen aanpakken in de praktijk werken. Gemeenten, zorgorganisaties, sociaal ontwikkelbedrijven, UWV en werkgevers werken samen om het switchen mogelijk te maken. De geleerde lessen en ervaringen uit deze vier regio's zijn opgenomen in een magazine.[7] Het is mooi om te zien dat elke lerende praktijk Simpel Switchen op een eigen manier vormgeeft, passend bij de context waarin zij opereert. Zo zijn er een switchafdeling en een trainingsteam ontwikkeld, integrale casusoverleggen opgezet, budgetten ontschot en domeinoverstijgende netwerken ingericht.

Voorbeeld Trainingsteams in Weert

In Weert hebben PSW Werk (zorg), de Rissegroep (SW-bedrijf) en VSO- en pro-scholen het product 'Trainingsteams' opgezet. Het biedt mensen (vanuit verschillende achtergronden als Wmo, Jeugdwet, statushouder) die (nog) geen passende werkplek hebben de kans om in de praktijk aan de slag te gaan. Ze verrichten eenvoudige niet loonvormende werkzaamheden op de werkvloer van een (lokaal) regulier bedrijf zoals de Sligro onder begeleiding van een vaste jobcoach vanuit de zorg. De trainingsteams dragen bij aan concrete uitstroom en bieden ook rust en continuïteit voor mensen die daar nog niet aan toe zijn. De drempel om door te stromen naar betaald werk wordt kleiner en de kansen op de arbeidsmarkt groter. In 2025 namen 52 mensen deel aan een trainingsteam en in 2026 (t/m oktober) 42.

	2025	**2026**
Nog in trainingsteam (soms in combinatie Met een individuele onbetaalde werkplek)	45%	38%
Uitgestroomd naar betaald (beschut) werk	12%	17%
Uitgestroomd naar vrijwilligerswerk	10%	17%

[5] www.simpel-switchen.nl

[6] In plaats van sociaal ontwikkelbedrijf wordt ook de term werkontwikkelbedrijf gebruikt.

[7] https://digitalepublicaties.movisie.nl/nl/simpel-switchen/switchen-echt-simpel-maken

Uitgestroomd naar dagbesteding	12%	12%
Anders (ziekte, opleiding, verhuizing etc.)	21%	16%

Datum

Onze referentie
2026-0000391667

Aanpassingen van landelijke wet- en regelgeving
Naast het ondersteunen van professionals om procesveranderingen in hun eigen organisatie door te voeren om simpel switchen te vergemakkelijken, kijken we ook of het aanvullend daarop nodig is dat landelijke wet- en regelgeving moet worden aangepast. De afgelopen periode hebben we de volgende aanpassingen doorgevoerd:

- Het Besluit advisering beschut werk is aangepast. Om te stimuleren dat mensen die dat kunnen de stap van beschut werk naar de banenafspraak ook daadwerkelijk zetten, is er voor hen een veiligere weg terug naar beschut werk geregeld. Deze aanpassing treedt op 1 juli 2028 in werking.[8]
- Begin dit jaar zijn de eerste wetswijzigingen van de 'Participatiewet in Balans' in werking getreden. Het tweede deel volgt per 1 januari 2027. Een aantal wetsaanpassingen draagt bij aan: het versoepelen van de overgang tussen uitkering en betaald (deeltijd) werk en het creëren van een veilige weg terug.

Monitoren van resultaten
In 2025 heb ik onderzoeksbureau Kwiz de opdracht gegeven een meerjarige monitor Simpel Switchen in te richten. Kwiz heeft de monitor samengesteld aan de hand van een analyse van CBS-microdata, deskresearch en een enquête onder (uitvoerend) professionals bij gemeenten, zorgorganisaties, sociaal ontwikkelbedrijven, UWV en (sociaal) ondernemers/werkgevers. Hieronder geef ik de belangrijkste resultaten uit de eerste monitor weer. Het complete rapport en de samenvattende factsheet vindt u als bijlage bij deze brief.

Aan de hand van de CBS-microdata is de participatiepositie (dagbesteding, beschut werk, banenafspraak en regulier werk) van een groep mensen uit 2019 vergeleken met hun participatiepositie in 2024. De resultaten laten zien dat veel mensen zich na vijf jaar op dezelfde participatiepositie bevonden maar ook dat mensen in de participatieketen bewegen. Er is een duidelijke beweging te zien van mensen die vanuit dagbesteding naar vormen van betaald werk zijn geswitcht. Ruim 3.100 mensen (bijna 9%) die in 2019 dagbesteding hadden, hadden in 2024 een betaalde baan (beschut, banenafspraak of regulier). Ook vanuit beschut werk stroomt 12,5% van de mensen door naar de banenafspraak en regulier werk. Daarnaast zien we dat mensen ook bewegen vanuit de banenafspraak naar beschut werk en dagbesteding en vanuit beschut werk naar dagbesteding. De banenafspraak is een belangrijke schakel in de participatieketen, die mobiliteit van en naar regulier werk faciliteert.

Uit de data blijkt dus dat mensen stappen zetten. Tegelijkertijd geven professionals in de enquête aan dat zij belemmeringen ervaren in het ondersteunen van mensen bij het zetten van die stappen. Zo geeft 59% aan dat zij niet altijd over voldoende kennis beschikken om mensen te adviseren. Ook samenwerking blijkt een knelpunt voor professionals. 65% van de respondenten vindt dat er te weinig samenwerking plaatsvindt met andere organisaties en als er samenwerking is, vindt 42% de kwaliteit daarvan onvoldoende. Daarnaast ervaren professionals dat de landelijke en lokale wet- en regelgeving onvoldoende op elkaar aansluiten, omdat domeinen eigen indicaties, criteria en financieringsstromen hebben. Hierdoor worden volgens hen switches ingewikkeld of zelfs onmogelijk. Ook geven zij aan dat hun werkprocessen vaak nog niet zijn ingericht om switchen te ondersteunen. Daardoor vereist iedere (eventuele) switch veel individueel uitzoekwerk. Hier ligt dus nog ruimte voor verbetering, zodat meer mensen een stap kunnen zetten richting een betere participatiepositie.

[8] Staatsblad 2026, 210

Professionals hebben in de enquête ook aangegeven dat zij denken dat de onzekerheid over financiële gevolgen van een switch voor mensen de belangrijkste drempel is. Opvallend is dat hoewel professionals denken dat dit de grootste drempel is, zij financieel advies het minst als ondersteuning aanbieden. Zij geven aan begeleiding en het bieden van een veilige overgang (proefplaatsing of stage) het meest in te zetten. Hier valt dus ook nog iets te winnen.

De monitor laat verder zien dat het programma Simpel Switchen bij 87% van de respondenten bekend is en dat het heeft bijgedragen aan agendering en kennisdeling. We bereiken een brede groep professionals met onze communicatie-uitingen en bijeenkomsten. Daarnaast geven vier op de tien respondenten aan dat er in hun organisaties recent werkprocessen zijn aangepast om het switchen voor mensen te versoepelen. De producten die we in het programma hebben ontwikkeld om de uitvoeringspraktijk te ondersteunen, blijken professionals nog weinig te gebruiken. Tegelijkertijd zijn de professionals die de producten wel gebruiken daar enthousiast over: ruim twee derde is (zeer) tevreden.

Samenvattend: Wat gaat er nog niet goed?
- Professionals geven aan onvoldoende kennis te hebben om mensen te adviseren.
- Er is te weinig samenwerking en de kwaliteit is vaak onvoldoende.
- Landelijke en lokale wet- en regelgeving sluiten onvoldoende op elkaar aan.
- De lokale werkprocessen zijn vaak niet ingericht om het switchen te ondersteunen.

Wat gaan we de komende periode doen?
De benodigde cultuurverandering in organisaties om hun processen daadwerkelijk anders in te richten waarmee het switchen voor mensen makkelijker wordt, kost tijd. Dat zien we bevestigd in de lerende praktijken en de resultaten van de monitor. Ik blijf de resultaten volgen in een tweede monitor die recent is gestart.

De afgelopen jaren heeft het programma vooral ingezet op het agenderen van het thema. Uit de monitor blijkt dat dit heeft gewerkt. Ook zien we dat mensen zich in de participatieketen bewegen. Tegelijkertijd blijkt uit zowel de lerende praktijken als de monitor dat professionals nog veel belemmeringen in de uitvoering ervaren. Werkprocessen zijn nog onvoldoende ingericht op het switchen. Succesvolle aanpakken zijn veelal afhankelijk van de inzet van individuele professionals en individuele oplossingen.

De grootste uitdaging voor de komende jaren is om werkzame aanpakken en gezamenlijke werkwijzen duurzaam te verankeren. Dit doen we door de beweging te blijven aanjagen, professionals en organisaties te blijven stimuleren en ondersteunen en waar nodig en mogelijk landelijke wet- en regelgeving aan te passen. Ik leg de focus de komende periode op de volgende onderdelen:
1. Uitbreiden van de Simpel Switchen beweging en bestendigen van Simpel Switchen in de uitvoeringspraktijk;
2. Ondersteunen van professionals: van willen naar doen;
3. Verbeteren van financieel inzicht van het zetten van een stap voor professionals en mensen die (willen) switchen;
4. Switchen van dagbesteding naar vormen van betaald werk vergemakkelijken en een veilige terugweg realiseren.

Datum

Onze referentie
2026-0000391667

Uitbreiden en bestendigen Simpel Switchen beweging
We blijven de Simpel Switchen beweging aanjagen door bijeenkomsten te organiseren. Daarnaast willen we opgedane kennis meer bestendigen. De vier lerende praktijken doen dit nu in hun beleid en uitvoering. Dit netwerk willen we verder uitbreiden door de geleerde lessen breder te verspreiden om zo andere regio's te inspireren en ondersteunen. De komende periode richten Movisie, Cedris en de VGN hiertoe een landelijk lerend netwerk in.

Van willen naar doen
We focussen ons op van willen naar doen en van individuele oplossingen naar duurzame verankering in uitvoering en beleid. We vinden het belangrijk dat professionals hun professionele ruimte beter kunnen benutten. Dat vraagt niet alleen iets van professionals, maar ook van organisaties: zij moeten professionals de tijd, ruimte en ondersteuning bieden om in de praktijk uitvoering te geven aan Simpel Switchen. We ondersteunen professionals hierbij met:
- Het Simpel Switchen Kompas
- De doorbraakmethode: 'Doorbraken in de Participatieketen', ontwikkeld door het Instituut voor Publieke Waarden en Optimalistic.
- Bijeenkomsten voor uitvoerend professionals in meerdere arbeidsmarktregio's, georganiseerd door SAM.[9]
- Uitrol van de Switch Scan in tien nieuwe gemeenten door Divosa.

Een toelichting op deze activiteiten staat in de bijlage.

Verbeteren van financieel inzicht
In de monitor Simpel Switchen geven professionals aan dat zij denken dat financiële onzekerheid de grootste belemmering voor mensen vormt om de stap naar betaald werk te zetten. Ook mensen die willen switchen, hebben dit signaal tijdens bijeenkomsten afgegeven. Tegelijkertijd blijkt uit de monitor ook dat financieel advies vaak nog geen onderdeel uitmaakt van de ondersteuning door (gemeentelijke) professionals. Door het complexe stelsel durven en kunnen professionals mensen niet altijd adviseren over de financiële gevolgen van een stap. Dit willen we verbeteren.

Uit onderzoek[10] weten we dat financiële coaching een effectieve aanpak is om mensen die een bijstandsuitkering ontvangen de stap te helpen zetten naar (meer) werk. Financieel advies kan mensen duidelijkheid geven. We stimuleren gemeenten en andere organisaties om financieel experts op te leiden en in te zetten. Divosa organiseert hiervoor trainingen.

Voorbeeld gemeente Groningen

Groningen zet al naar tevredenheid financieel experts in. Financieel experts geven mensen meer duidelijkheid en voorspelbaarheid over de financiële gevolgen als zij de stap van bijstand naar betaald werk zetten. In 2026 (tot en met oktober) heeft Groningen ruim 80 mensen begeleid. 43% is volledig uit de bijstand gestroomd en 17% gedeeltelijk. 8% is niet naar betaald werk uitgestroomd en van 31% is het nog niet bekend.

Makkelijk switchen tussen dagbesteding en vormen van betaald werk
We weten vanuit de praktijk dat het noodzakelijk is dat mensen voldoende tijd en ruimte hebben om zich stap voor stap te kunnen ontwikkelen richting betaald werk. We zien nu

[9] Beroepsvereniging voor uitvoerders in het publieke sociaal domein

[10] Onderzoek: Loont werken vanuit de bijstand?

te vaak dat ontwikkeling juist leidt tot het verlies van indicaties of voorzieningen waardoor mensen de stap naar betaald werk niet zetten. De knip is nu te hard. De RVS pleit in haar advies voor een verschuiving van een puur zorggerichte benadering naar ontwikkelgerichte ondersteuning. Met VWS ga ik verkennen of we een tussenfase kunnen creëren waarin mensen juist ruimte krijgen om uit te proberen of het lukt om betaald te werken.

De uitvoeringspraktijk heeft aangegeven behoefte te hebben aan een landelijke visie op participeren; switchen tussen dagbesteding en betaald werk. Deze visie moet richting geven en handelingsruimte voor gemeenten, zorgorganisaties en sociaal ontwikkelbedrijven in kaart brengen. Ik ga hier samen met VWS mee aan de slag. Op basis van de ervaringen in de lerende praktijken en het informatiepunt zetikdestap.nl, hebben we knelpunten in landelijke wet- en regelgeving geïnventariseerd. Met VWS bekijk ik in hoeverre aanpassingen in landelijke wet- en regelgeving nodig en mogelijk zijn en eraan bijdragen dat mensen makkelijker kunnen switchen van dagbesteding naar betaald werk, waarbij een stap terug mogelijk is als het even niet gaat.

Wat doen we verder nog?
- We zetten het informatiepunt zetikdestap.nl voort. Voor de komende periode ligt de focus op het geven van workshops over ervaringskennis en het vergroten van de bekendheid van het informatiepunt onder de doelgroep.
- We weten dat de rol van werkgevers cruciaal is. Daarom willen we de succesvolle aanpak ‘gebiedsgericht werk’, ontwikkeld door zorgorganisatie Cordaan verder uitbreiden. Vanuit één centrale locatie begeleidt een participatiecoach mensen naar werk- en ontwikkelplekken bij verschillende werkgevers in dat gebied.

Ten slotte
Uit de monitor weten we dat Simpel Switchen als thema steeds meer in de uitvoeringspraktijk is geagendeerd en dat mensen zich bewegen tussen dagbesteding, beschut werk, banenafspraak en regulier werk. Professionals geven aan dat deze bewegingen zich weliswaar voordoen, maar dat het systeem dit vaak nog onvoldoende ondersteunt. Er is dus ruimte voor verbetering.

Ik vind het belangrijk dat mensen altijd makkelijk en veilig stappen kunnen zetten en dat zij daarvoor niet afhankelijk mogen zijn van de extra inspanningen die individuele professionals nu vaak leveren. We moeten van individuele oplossingen, naar een meer generieke inbedding. Daar ligt voor mij de uitdaging voor de komende jaren. We kunnen het ons als samenleving niet permitteren om mensen onnodig aan de kant te laten staan. Het is voor zowel de mensen zelf als voor Nederland belangrijk en nodig om mensen zoveel mogelijk te activeren naar de arbeidsmarkt. Simpel Switchen speelt daarbij een belangrijke rol.

Het vraagt om verantwoordelijkheid en commitment van alle betrokkenen: zowel overheidspartijen als alle leden van de Werkplaats Simpel Switchen. Met elkaar zetten we de komende jaren vol in op het ondersteunen van de (regionale) uitvoeringspraktijk om hun werkprocessen zo in te richten dat switchen voor mensen echt simpel wordt. Daarbij kijk ik ook of het nodig en mogelijk is om landelijke wet- en regelgeving aan te passen.

Simpel Switchen staat als thema op de kaart. De eerste resultaten zijn zichtbaar en de eerste procesveranderingen zijn in meerdere organisaties doorgevoerd. Maar Simpel Switchen is nog niet overal tot de diepste haarvaten doorgedrongen. De komende jaren

moeten we stappen zetten om het gebruik van Simpel Switchen-producten te verbeteren en werkzame aanpakken breder te verankeren. Dat vraagt om voortdurende aandacht en onderhoud. Ik blijf mij daar samen met VWS en de partners in de werkplaats voor inspannen. In 2027 informeer ik u weer over de voortgang.

Datum

Onze referentie
2026-0000391667

De Minister van Werk en Participatie,

A.A. Aartsen